

УДК 502.74.

Смірна П.С., ст. гр. 091-18-1**Науковий керівник: Федотов В.В., асистент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища**

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ЛОСЯ В УКРАЇНІ

Лось звичайний, або європейський (*Alces alces*) є найбільшим за вагою (до 600 кг) представником родини оленевих (*Cervidae*). В Україні залишилося близько 6 тис. особин лося, хоча у сусідньої Білорусі їх нарахували 36 тис. голів, а у Польщі – понад 20 тис. голів. Щільність популяції лосів в Україні вкрай низка і складає 0,5 особин на тис. га лісу. За даними Інституту зоології НАН України чисельність популяції лося за останні 25 років скоротилась у 3 рази, що дає безумовні підстави за критеріями Міжнародного союзу охорони природи (МСОП) для включення цього виду до Червоної книги [1].

Лось мешкає в різноманітних лісових біотопах і тяжіє до вологих, болотистих місць поруч з водоймами. Може траплятися на відкритій місцевості, включно з землями сільськогосподарського призначення, якщо поряд є ліс. Влітку лось харчується листям, дістаючи його зі значною висоти завдяки своєму зросту (до 2 м заввишки). Живиться він також водними і навколо-водними рослинами. З вересня лось починає вживати пагони і гілки дерев та чагарників і до появи навесні свіжого листа повністю переходять на гілкову їжу. Загалом за рік дорослий лось з'їдає близько 7 т рослинної їжі. Майже всюди лосі відвідують солонці; взимку злизують сіль навіть з шосейних доріг. Іноді лося помилково розглядають як шкідника сільського господарства та лісівництва. Лось у неволі може прожити до 27 років, однак в природі тільки 3% особин мають вік більше 10 років.

Відповідно до Наказу №481 Міністерства екології та природних ресурсів України «Про внесення змін до Переліку видів тварин, що заносяться до Червоної книги України» від 19.12.2017 лось європейський вноситься до Червоної книги України у статусі вразливого виду. Це рішення прийнято на підставі подання Національної комісії з питань Червоної книги. Самими дієвим способом охорони лося є заборона на полювання, тому був прийнятий мораторій на його відстріл в Україні.

Лось традиційно вважається важливим промисловим звіром. У 2017 році Мінприроди погоджено ліміти на відстріл 160 особин лося. Мисливські господарства отримують кошти з продажу ліцензій на полювання – десятки тисяч гривень за відстріл одного лося. Тому деякі мисливці ініціювали кампанію (пікети, позиви до суду) зі скасування рішення про включення лося до Червоної книги. Окружним адміністративним судом м. Києва 27 листопада 2018 р. було ухвалено рішення про скасування наказу Мінприроди, яким внесено лося до Червоної книги, а також про скасування заборони полювання на лося. Мінприроди у свою чергу подало апеляцію на ці рішення. 8 квітня 2019 р. Окружний адміністративний суд м. Києва задовольнив апеляцію Мінприроди, тому лось в кінцевому підсумку залишається у Червоній книзі. Слід зазначити також, що влітку 2018 р. набула чинності норма про збільшення в чотири рази відшкодування збитків за браконьєрство, зокрема від 130 тис. грн. за вбивство лося.

Таким чином, завдяки наполегливій роботі науковців і громадських активістів, вдалося зберегти лося у Червоній книзі і захистити його від загрози комерційного полювання.

Література:

1. Смаголь В.М., Гавриць Г.Г., Салганський О.О. Поширення та чисельність лося *Alces alces* (Mammalia, Artiodactyla) в Україні на початку XXI сторіччя / Вісник зоології, 46(2), 2012, с. 161-166.